

Danıştay Kararı

Danıştayİçtihatları Birleştirme Kurulundan:

Esas No : 2003/1

Karar No : 2003/1

ÖZÜ: Geçici kabul rejimi ile ithal edilen eşyanın süresi içinde yurt dışı edilmemesi nedeniyle gümrük ve katma değer vergisi ile birlikte salınan toplu konut fonundan dolayı ortaya çıkan uyuşmazlığı çözümleyecek yargı yerinin belirlenmesi konusunda, Danıştay Onuncu ve Yedinci Daire kararları arasındaki aykırılığın, bu uyuşmazlığın çözümünün vergi mahkemesinin görevine girdiği gerekçesiyle Onuncu Daire kararı doğrultusunda giderilmesi hakkında.

İÇTİHATLARI BİRLEŞTİRME KURULU KARARI

Doysan Yağ Sanayi A.Ş. tarafından geçici kabul rejimi ile Tekirdağ Gümrük Müdürlüğünde tescilli beyanname ile ithal edilen eşyanın yurtda kalma süresi 22.9.1996 tarihinde sona erdiği halde, süre uzatma veya kat'i ithal isteminde bulunulmaması nedeniyle 1615 sayılı Gümrük Kanununun 149 uncu maddesi uyarınca gümrük vergisi, katma değer vergisi ve toplu konut fonu salınmış ve yedi gün içinde ödeme yapılmaması halinde teminatın nakte çevrileceği Tekirdağ Gümrük Müdürlüğünün 17.7.1997 günlü ve 9414 sayılı işlemi ile anılan Şirkete tebliğ edilmiştir.

Davacı şirket vekili tarafından gümrük ve katma değer vergileri ile toplu konut fonu ayrılarak, salınan toplu konut fonuna karşı önce Edirne İdare Mahkemesinde dava açılmış, davaya konu yapılan işlemin iptali yolundaki kararın temyizi üzerine Danıştay Onuncu Dairesince, davaya vergi mahkemesinde bakılması gerektiği gerekçesiyle anılan karar görev yönünden bozularak, karar düzeltme istemi de reddedilmiştir.

Bozma kararına uyan Edirne İdare Mahkemesi görevsizlik kararı verip dosyayı Tekirdağ Vergi Mahkemesine göndermiştir. Tekirdağ Vergi Mahkemesi işin esasını inceleyerek toplu konut fonunu kaldırmış ise de, bu karar da Danıştay Yedinci Dairesince, davaya idare mahkemesinde bakılması gerektiği gerekçesiyle görev yönünden bozulmuş, karar düzeltme istemi de reddedilmiştir.

Anılan kararın taraflara tebliği üzerine davacı şirket vekili tarafından Danıştayın iki dairesinin kararları arasındaki aykırılığın içtihatların birleştirilmesi yoluyla giderilmesi istenilmiş olduğundan, konu ile ilgili kararlar, yasal düzenlemeler ve raportör üyenin raporu incelendikten, sözlü açıklamaları ile Danıştay Başsavcısının düşüncesi dinlendikten sonra gereği görüldü;

İÇTİHADIN BİRLEŞTİRİLMESİ İSTEMİNE KONU OLAN KARARLAR

A- Danıştay Onuncu Dairesinin 9.6.1999 günlü ve E:1998/3315, K:1999/3133 sayılı kararı;

2576 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinde vergi mahkemelerinin görevi, resim ve harçlar ile benzeri mali yükümler ve bunların zam ve cezaları ile tarifelere ilişkin uyuşmazlıkların görülmesinin vergi mahkemelerine ait olduğu vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümler dışında ek mali yükümlerin, Anayasanın 167 nci maddesi uyarınca 2976 sayılı Dış Ticaretin Düzenlenmesi Hakkındaki Kanunun verdiği yetkiye istinaden Bakanlar Kurulunca konulduğu, bakılmakta olan davadaki fonun, ithal edilen eşyanın gümrük vergisine esas olan değeri üzerinden tahakkuk ettirildiğinin anlaşıldığı, fonun gümrük vergisi matrahı üzerinden hesaplanması nedeniyle fon uyuşmazlığının çözümünün maddi olaydaki birlik sebebiyle vergi hakkındaki uyuşmazlığın sonucuna bağlı olduğu, vergiyle bağlantılı bulunan fonlarla ilgili davanın, vergi ile ilgili uyuşmazlık sonucunda ortaya çıkan hukuki duruma bağlılığı karşısında, bu iki uyuşmazlığın gerek usul ekonomisi gerekse davaların farklı mahkemelerde görülmesinin uygulamada ortaya çıkardığı sakıncalar nedeniyle vergi mahkemesinde çözülmesi gerektiği, nitekim Danıştay İdari Dava Daireleri Genel Kurulunun 5.2.1999 günlü ve E:1998/639, K:1999/187 sayılı kararının da aynı yönde olduğu gerekçesiyle uyuşmazlığın vergi mahkemesinde çözülmesi gerektiği sonucuna varılmıştır. Bu kararın düzeltilmesi istemi de reddedilmiştir.

B- Danıştay Yedinci Dairesinin 6.2.2002 günlü ve E:2000/3478, K:2002/451 sayılı kararı;

Vergi mahkemelerinin idari yargı düzeni içinde özel görevli mahkemelerden olduğu, bu mahkemelerin görev alanının 2576 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinde belirlendiği, bu hükme göre kamu alacağından doğan bir uyuşmazlığın vergi mahkemesinde görülebilmesi için iki şartın bir arada bulunmasının gerektiği, 2985 sayılı Kanunla getirilen toplu konut fonunun vergi benzeri mali yüküm olmasına karşılık bu alacağın 2576 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinde sayılan bütçelere giren bir gelir olmadığı, dolayısıyla uyuşmazlığın vergi mahkemelerinin kanunla çizilmiş özel görev alanı dışında kaldığı, genel görevli idare mahkemelerinin görev alanına giren uyuşmazlığın vergi mahkemesince çözülmesinin Anayasanın 37 nci maddesinde öngörülen kanuni hakim ilkesine aykırı olduğu, fon payı ile ilgili uyuşmazlıklarda kanuni hakim ilkesinin ihlalinin dava açma süresini altmış günden otuz güne indirerek hak arama özgürlüğünü kısıtlayacağı, böyle bir sonucun ancak içtihadla değil kanun koyucunun iradesiyle sağlanabileceği, usul ekonomisi ve davaların farklı mahkemelerde görülmesinin hukuki sorun yaratmasının kanuni hakim ilkesinin ihlalinin gerekçesi olamayacağı, bu gibi durumlarda usul hukukunun öngördüğü "bekletici ön mesele" müessesesine başvurulması yerine, usul ekonomisi ilkesinin kamu düzeni ile ilgili usul kurallarının ihmali sonucunu doğuracak biçimde kullanılmasının yerinde olmadığı, ayrıca Danıştay dava daireleri ile dava daireleri genel kurullarının idari yargı düzenin ayrı ayrı alt yargı düzenini oluşturduğu, birbirinin eşiti olan bu iki alt yargı düzeninden birinde usuli anlamda kesin hüküm halini alan görevsizlik kararının, diğer yargı düzenini bağlamayacağı gerekçesiyle uyuşmazlığın idare mahkemesinde çözülmesi gerektiği sonucuna varılmıştır. Bu kararın düzeltilmesi istemi de reddedilmiştir.

Görüldüğü üzere gümrük ve katma değer vergileri ile birlikte salınan toplu konut fonundan dolayı açılan davada görevli yargı yerinin belirlenmesi açısından Danıştay Onuncu ve Yedinci Dairelerince verilmiş ve kesinleşmiş iki ayrı karar bulunmaktadır.

KONU İLE İLGİLİ DÜZENLEMELER:

A- Türkiye Cumhuriyeti Anayasası

Madde 167: Dış Ticaretin Ülke ekonomisinin yararına olmak üzere düzenlenmesi amacıyla ithalat, ihracat ve diğer dış ticaret işlemleri üzerine vergi ve benzeri yükümlülükler dışında ek mali yükümlülükler koymaya ve bunları kaldırmaya kanunla Bakanlar Kuruluna yetki verilebilir.

B- 2976 Sayılı Dış Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun

Madde 1: Dış Ticaretin Ülke ekonomisinin yararına düzenlenmesini sağlamak amacıyla ithalat, ihracat ve diğer dış ticaret işlemleri üzerine vergi ve benzeri yükümlülükler dışında ek mali yükümlülükler konulması ve kaldırılması, bu yükümlülüklerle ilişkin diğer esasların tespit edilmesi ve oluşan fonların kullanılması bu Kanun hükümlerine göre yürütülür.

Madde 2: Bakanlar Kurulu, bu Kanun kapsamındaki konularda düzenleme yapmaya yetkilidir.

Madde 3: İthalat, ihracat veya dış ticaret işlemleri üzerine konulan ek mali yükümlülüklerin nevi, miktarı, tahsili, takibi, iadesi, gerektiğinde bütçeye irat kaydedilmesi, bir fonda toplanması ve fonun kullanım esasları Bakanlar Kurulu kararında gösterilir.

C- 1615 Sayılı Gümrük Kanunu

Madde 149: Kanunun 118 ve 119 uncu maddelerinin hükümlerine aykırı hareket edenlerden eşyaya terettüp eden vergiler alınmakla birlikte.....

D- 2985 Sayılı Toplu Konut Kanunu

Amaç ve Kapsam:

Madde 1: Konut ihtiyacının karşılanması konut inşaatını yapanların tabi olacağı usul ve esasların düzenlenmesi, memleket şart ve malzemelerine uygun endüstriyel inşaat teknikleri ile araç ve gereçlerin geliştirilmesi ve Devletin yapacağı desteklemeler için Toplu Konut Fonunun meydana getirilmesi ve kullanılması bu Kanun hükümlerine tabidir.

Toplu Konut Fonu

Madde 2: Bu Kanunla öngörülen hizmetlerin gerçekleştirilmesi maksadıyla Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası nezdinde "Toplu Konut Fonu" kurulmuştur.

E- 4684 Sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun

Madde 7:

2.3.1984 tarihli ve 2985 sayılı Toplu Konut Kanununun 1 inci maddesindeki "İçin Toplu Konut Fonunun meydana getirilmesi ve kullanılması" ibaresi metinden çıkarılmış; 2 nci maddesi başlığı ile birlikte, 412 sayılı K.H.K ile eklenen ek 1 inci maddesinin (b) bendi aşağıdaki şekilde ve 3645 sayılı Kanunla eklenen ek 1 inci maddesinin birinci fıkrasındaki "Toplu Konut Fonundan" ibaresi Toplu Konut İdaresince şeklinde değiştirilmiş; 3 üncü, 7 nci ve 8 inci maddeleri ile 412 sayılı K.H.K ile eklenen ek 1 inci maddesinin (f) ve (g) bentleri ve ek 3 üncü maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

Madde 25/b:

b) ...7... maddeleri 1.1.2002 tarihinde yürürlüğe girer.

F- 2002 Mali Yılı Bütçe Uygulama Talimatı

(Tasfiye edilen Fonlar)

Sıra No: 3

Bilindiği üzere, uygulanmakta olan ekonomik istikrar programı çerçevesinde 2001 yılı içerisinde bazı fonlar tasfiye edilmiş ve bu amaçla 21.02.2001 tarihli ve 4629 sayılı "Bazı Fonların Tasfiyesi Hakkında Kanun" ile, 20.06.2001 tarih ve 4684 sayılı "Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" çıkarılmış bulunmaktadır. 4629 sayılı Kanunun Geçici 1 inci maddesinin A, B, C, D fıkraları ve 4684 sayılı Kanunun Geçici 3 üncü maddesinin (j) fıkrası gereğince tasfiye edilen fonlarla ilgili olarak gerekli her türlü düzenlemeyi yapmaya Maliye Bakanı yetkili kılınmıştır.

Bu çerçevede tasfiye edilen fonlarla ilgili olarak aşağıdaki açıklamaların yapılması gerekli görülmüştür.

1- Tasfiye edilen fonların her türlü gelirleri, tasfiye edilmelerine ilişkin mevzuatta özel bir düzenleme bulunmaması halinde, bu konuda yeni bir düzenleme yapılincaya kadar yürürlükten kaldırılan hükümlere göre tahsiline devam edilecek ve genel bütçeye gelir kaydedilecektir.

G- 2576 Sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanun

Madde 6:

Vergi Mahkemeleri;

a) Genel bütçeye, il özel idareleri, belediye ve köylere ait vergi, resim ve harçlar ile benzeri mali yükümler ve bunların zam ve cezaları ile tarifelere ilişkin davaları,

.....

çözümler.

DANIŞTAY BAŞSAVCISININ DÜŞÜNCESİ

İthalî yapılan eşya nedeniyle ödenmesi istenilen Toplu Konut Fonu ile ilgili aynı uyuşmazlığın görüm ve çözümünde, görevli yargı yerinin belirlenmesine ilişkin olarak, Danıştay Onuncu ve Yedinci Dairelerince verilen kararlarda, 2576 sayılı Kanunun idare ve vergi mahkemelerinin görevlerini gösteren 5 inci ve 6 ncı maddelerine dayanılarak, Onuncu Dairece, vergi mahkemelerinin görevli olduğu sonucuna ulaşılmasına karşın, Yedinci Dairece, aksi görüş ve anlayışla idare mahkemelerinin görevli olduğuna karar verilmiş, böylelikle maddi olay ve hukuki dayanağı aynı olan yukarıda sözü edilen kararlar arasında oluşan ve aynı hukuk kurallarının değişik biçimde yorumlanarak uygulanmasından kaynaklandığı sonucuna varılan aykırılığın, içtihatların birleştirilmesi yoluyla bağlayıcı bir çözüme kavuşturularak giderilmesi gerekli görülmüştür.

Bilindiği gibi, fon uyuşmazlıklarının görüm ve çözümünde, görevli yargı yerinin belirlenmesine ilişkin bu hukuki sorun, evvelce Danıştayın kimi daire, İdari ve Vergi Dava Daireleri Genel Kurulları ile Başkanlar Kurulu kararlarına da konu oluşturmuş, aynı doğrultuda verilen kararlarla Danıştayda geniş kapsamlı bir görüş ve anlayış birliğine varılarak, bir vergiye bağlı olarak hesaplanan fonlarla ilgili davaların vergi mahkemelerinde, bir vergiye bağlı bulunmayan fonlarla ilgili davaların ise niteliği itibarıyla idare mahkemelerinde çözümlenmesi yolunda oluşan içtihat ve uygulama istikrar kazanmış, ancak daha sonra Yedinci Daire görüş değiştirerek, vergi ile

aralarında maddi bakımdan bağ bulunup bulunmadığına bakılmaksızın, fonlara ilişkin davaların görüm ve çözümünün, idare mahkemelerine ait olduğuna karar vermiş ve bu doğrultudaki kararlar süreklilik kazanarak, kararlar arasında oluşan aykırılık, içtihatların birleştirilmesi istemine konu olmuştur.

Bu bağlamda, konuyla ilgili sağlıklı bir sonuca ulaşabilmek bakımından, öncelikle fonlara ilişkin düzenlemelerin belirtilerek değerlendirilmesi gerekmektedir.

Bazı kamu hizmetlerinin yürütülmesi ve gerçekleştirilmesi amacıyla, bütçeden veya bütçe dışı olanaklarla oluşturulan, zora dayalı kamu geliri niteliğinde olan ve özelliği gereği vergi benzeri mali yüküm olduğu hususunda kuşku bulunmayan fon uygulamalarının, 1980'li yıllardan itibaren artması, mali disiplinin bozulmasına, bütçe birliğinin zedelenmesine ve kaynakların etkin kullanımı prensibinden uzaklaşılmasına yol açmış, bu nedenle, fonların belirli bir mali disipline kavuşturulması için 1992 yılı Bütçe Kanunu ile tasfiyeleri veya yeniden yapılandırılmalarına ilişkin çalışmalar sonuçlanıncaya kadar, Merkez Bankası nezdinde "Müşterek Fon Hesabı" açılarak tüm fonların gelirlerinin bu hesaba yatırılması ve giderlerinin de kendi mevzuatları çerçevesinde bu hesaptan ödenmesi öngörülmüş, 1993 yılından itibaren de, hem müşterek fon hesabı uygulamasına devam edilmiş, hem de fonların büyük bir kısmı bütçe kapsamına alınmıştır.

Bu çerçevede yürürlüğe konulan 1.8.1996 günlü ve 4160 sayılı Kanunla, 1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanununa ilave edilen Ek 8 inci maddede, kanun, kanun hükmünde kararname, yönetmelik ve diğer mevzuatla kurulmuş olan fonların, her türlü gelirlerinin Hazine adına açılan bir müşterek fon hesabında toplanacağı açıklandıktan sonra, bütçe kanunları ile hangi fonların bütçe kapsamına alınacağını belirleneceği, bütçe kapsamına alınan fon hizmetlerinin bütçeye konulan ödeneklerle yerine getirileceği, gelirlerinin ise genel bütçe geliri olarak kaydedileceği belirtilmiş, kapsam dışında bırakılan fonların gelir ve harcamalarının bütçe ile ilişkilendirilmeyeceği, ancak, bunların müşterek fon hesabında toplanan gelirlerinden Başbakanın onayı ile belirlenecek oran ve miktarlarda kesinti yapılarak genel bütçeye gelir kaydedileceği öngörülmüş, kanun ve kanun hükmünde kararname ile kurulanlar hariç olmak üzere, hizmet alanı kalmayan fonların tasfiye edilebileceği vurgulanmıştır.

Yukarıda sözü edilen düzenlemelerin yanısıra 23.5.2000 günlü ve 4568 sayılı Kanunla, bir kısım fonlar kaldırılarak, bunların gelirlerinin bütçeye gelir kaydedileceği belirtilmiş, 21.2.2001 günlü ve 4629 sayılı Kanunla, yine bir kısım fonlar yürürlükten kaldırılarak, bunların gelirlerinin genel bütçe geliri addedileceği ve tahsilatı yapan kurumlarca bütçeye gelir yazılmak üzere genel bütçe saymanlıklarına aktarılacağı öngörülmüştür. 20.6.2001 günlü ve 4684 sayılı Kanunda da, bazı fonların tasfiyesi ile ilgili hükümlere yer verilmekle birlikte, ayrıca bu içtihatların birleştirilmesi istemine konu olan Toplu Konut Fonuna ilişkin 2985 sayılı Toplu Konut Kanununun 1 inci maddesindeki "Toplu Konut Fonunun meydana getirilmesi ve kullanılması" ibaresi madde metninden çıkarılmış, böylece toplu konut fonu da yürürlükten kaldırılmış ve bu Kanunda yazılı kimi gelirlerin, yeni bir düzenleme yapıncaya kadar, Hazine adına tahsiline devam edilerek, Hazine hesaplarına intikalinin sağlanacağı belirtilmiştir.

2002 Mali Yılı Bütçe Uygulama Talimatı (Tasfiye Edilen Fonlar) ile ilgili 3 sayılı Tebliğ'de de, uygulanmakta olan ekonomi ve istikrar programı çerçevesinde, 2001 yılı içerisinde bazı fonlar tasfiye edilmiş ve bu amaçla 4629 ve 4684 sayılı Kanunlar çıkarılmış bulunmaktadır denildikten sonra, tasfiye edilen fonların her türlü gelirlerinin, tasfiye edilmelerine ilişkin mevzuatta özel bir düzenleme bulunmaması halinde, bu

konuda yeni bir düzenleme yapılincaya kadar, yürürlükten kaldırılan hükümlere göre tahsiline devam edilerek genel bütçeye gelir kaydedileceği açıklanmıştır.

Söz konusu yasal düzenlemelerle, fonlar genel olarak tasfiye edilmiş, isteme konu olan ve vergi benzeri mali yüküm olduğu hususunda kuşku bulunmayan Toplu Konut Fonu da yürürlükten kaldırılmış olmakla birlikte, gelirleri "genel bütçeye" gelir kaydedilerek, 2576 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin (a) bendinde belirtilen bu bütçeye dahil edilmiş bulunmaktadır.

Görevi de belirleyen, bu nedenle kamu düzenine ilişkin bulunan söz konusu yasal düzenleme karşısında, artık bu uyuşmazlıkların, bundan böyle vergi mahkemelerince incelenerek sonuçlandırılması gerektiği hususunda hiçbir kuşku ve duraksama kalmamıştır.

Bu duruma göre, fonların genelde tasfiye edilmiş ve hukuki sorunun yasal olarak çözümlenmiş olduğu, artık bu konuda bundan sonra bir uyuşmazlık çıkmasına olanak bulunmadığı görüş ve anlayışıyla, içtihatların birleştirilmesine yer olmadığı sonucuna ulaşılması olanaklı olmakla birlikte, görevli yargı yerinin belirlenmesine ilişkin olarak uygulamada ortaya çıkan sorun ve tikanıklıkların aşılacak, yıllardır bu nedenle karara bağlanamayan davaların bir an önce sonuçlandırılması için, bu hukuki sorunun içtihatların birleştirilmesi yoluyla bağlayıcı bir çözüme kavuşturularak giderilmesi ve içtihadın da Danıştay Başkanlar Kurulu ile İdari ve Vergi Dava Daireleri Genel Kurulları kararlarıyla oluşan ve süreklilik kazanan içtihata uygun olarak Danıştay Onuncu Dairesince verilen 9.6.1999 günlü ve E:1998/3315, K:1999/3133 sayılı karar doğrultusunda birleştirilmesi gerektiği düşünülmektedir.

KONUNUN İÇTİHADIN BİRLEŞTİRİLMESİNE GEREK OLUP OLMADIĞI YÖNÜNDEN İNCELENMESİ

2575 sayılı Danıştay Kanununun 39 uncu maddesinde, dava dairelerinin veya idari ve vergi dava daireleri genel kurullarının kendi kararları veya ayrı ayrı verdikleri kararlar arasında aykırılık veya uyuşmazlık görüldüğü takdirde, İçtihatları Birleştirme Kurulunun, içtihadın birleştirilmesi veya değiştirilmesi hakkında karar vereceği hükme bağlanmıştır.

Bu hükme göre içtihadın birleştirilmesine veya değiştirilmesine karar verilebilmesi için öncelikle isteme konu kararlar arasında aykırılık veya uyuşmazlık bulunup bulunmadığının saptanması gerekmektedir.

Danıştay Kanununun yukarıda sözü edilen hükmünde, kararlar arasındaki "aykırılık veya uyuşmazlığın" ne olduğu açıklanmamış olmakla beraber, aynı veya benzer konuda açılıp farklı şekilde sonuçlandırılan yargı kararları arasında içtihad aykırılığının varlığı uygulamada kabul edilmektedir.

Bakılan davalar incelendiğinde, maddi olayda ve hukuki dayanakta farklılığın bulunmadığı, uyuşmazlığın salınan toplu konut fonundan çıktığı, Danıştay Onuncu Dairesi ile Yedinci Dairesi arasında görevli mahkemenin belirlenmesinde, 2576 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin (a) bendinin hukuki yorumundaki görüş farklılıkları nedeniyle görevli mahkeme yönünden farklı sonuçlara ulaşıldığı açık bulunduğundan kesinleşen ve birbirine aykırı olan iki Daire kararı arasındaki aykırılığın giderilmesi gerekmektedir.

Bu nedenle Kurulumuzca, ortada Onuncu ve Yedinci Dairenin anılan kararları arasında içtihat aykırılığı bulunduğu, aykırılığın içtihatların birleştirilmesi suretiyle giderilmesi gerektiğine oyçokluğuyla karar verilerek esasın incelenmesine geçildi.

KONUNUN ESAS YÖNÜNDEN İNCELENMESİ

2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanunun 6 ncı maddesinin (a) bendinde; genel bütçeye, il özel idareleri, belediye ve köylere ait vergi, resim ve harçlar ile benzeri mali yükümlere ilişkin davaların görüm ve çözümü vergi mahkemelerinin görevleri arasında sayılmış; 5 inci maddesinin 1 inci fıkrasında ise, idare mahkemelerinin görev alanı, vergi mahkemelerinin görevine giren davalarla ilk derecede Danıştayda çözümlenecek olanlar dışındaki idari davaların görüm ve çözümü olarak saptanmıştır.

Vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümler dışındaki ek mali yükümler, esas itibarıyla Anayasanın 167 nci maddesine uygun olarak çıkarılan ve dış ticaretin Ülke ekonomisi yararına düzenlenmesini sağlamak amacıyla ithalat, ihracat ve diğer dış ticaret işlemleri üzerine vergi ve benzeri mali yükümler dışında ek mali yükümlülükler konulması, kaldırılması, bu yükümlülüklerle ilişkin esasların tespiti ve oluşan fonların kullanılması konularında Bakanlar Kuruluna yetki veren 2976 sayılı Dış Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun çerçevesinde belirlenmektedir.

Davaya konu edilen toplu konut fonu da 2.3.1984 tarihinde kabul edilen 2985 sayılı Toplu Konut Kanunu ile getirilen ve dış ticaret işlemleri nedeniyle tahsil edilen, hukuki dayanakları, yukarıda gösterildiği üzere Anayasanın 167, Dış Ticaretin Düzenlenmesi Hakkındaki Kanunun 1, 2 ve 3 üncü maddeleri ve Bakanlar Kurulu kararı olan ek bir mali yüküm olup, 4684 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 7 nci maddesi ile 1.1.2002 tarihinden itibaren kaldırılmış ise de, uyuşmazlık tarihi itibarıyla incelendiğinde bu fonun, birlikte salındığı gümrük vergisi ile bağılılığı ve etkileşimi bulunduğu anlaşılmaktadır.

Dış Ticaretin Düzenlenmesi Hakkındaki Kanunun 2 nci maddesinin verdiği yetkiye dayanılarak çıkarılan Bakanlar Kurulunun 23.12.1993 günlü ve 93/5132 sayılı ithalat rejimi kararının 11 inci maddesi ve 1 sayılı İthalatta Uygulanacak Gümrük Vergi Oranları ile Ödenecek Toplu Konut Fonunu gösterir liste incelendiğinde, listede pozisyon kodu, madde ismi, maddenin gümrük vergisine tabi olup olmadığı, tabi ise ithal edildiği ülkeye göre vergi oranı ve ithal edilen eşyanın toplu konut fonuna tabi olup olmadığı, tabi ise alınacak fonun matrahı ve oranının (CİF değerinin %5 i, ton, adet gibi) belirlendiği görülmektedir. Her ne kadar gümrük vergisi ile toplu konut fonunun oranları ve matrahları farklı ise de, eşyanın tabi olacağı gümrük pozisyonunun değişmesi vergi ve fonu etkilemektedir. Gerçekten ithal edilen eşyaya uygulanan gümrük pozisyonunun yanlış uygulandığı iddiasıyla vergi mahkemesinde açılan bir davada bu iddianın kabulü halinde gümrük vergisi değişeceği gibi toplu konut fonu da değişecektir. Olayda da ithal edilen eşyanın, ihraç edilen mamul eşya bünyesinde kullanılıp yurt dışı edilmesi nedeniyle vergi mahkemesince, gümrük vergisinin kaldırılmasından sonra idare mahkemesince toplu konut fonu da aynı gerekçe ile kaldırılmış, böylece fonun, aynı ithalat nedeniyle tahakkuk ettirilen gümrük vergisine olan bağılılığı da açıkça ortaya çıkmıştır.

SONUÇ: Gümrük vergisiyle bağlantılı olduğu açıklanan toplu konut fonu ile ilgili davanın vergi ile ilgili uyuşmazlık sonucunda ortaya çıkan hukuki duruma bağılılığı ve aralarında bir yönden sebep sonuç ilişkisi bulunması karşısında bu iki uyuşmazlığın, gerek usul ekonomisi ve gerekse davaların farklı mahkemelerde

görülmesinin uygulamada ortaya çıkardığı sakıncalar nedeniyle 2576 sayılı Kanunun 6 ncı maddesi uyarınca vergi mahkemesince çözümlenmesi gerekmektedir.

Açıklanan nedenlerle gümrük vergisi ile bağlantısı ve etkileşimi bulunan toplu konut fonundan doğan uyuşmazlığın görüm ve çözümü vergi mahkemesinin görevine girdiğinden içtihadın Danıştay Onuncu Dairenin 9.6.1999 gün ve E:1998/3315, K:1999/3133 sayılı kararı doğrultusunda birleştirilmesine, 22.5.2003 günlü birinci toplantıda Kurul üye tam sayısının salt çoğunluğu ile karar verildi.

KARŞI OY

X- Anayasanın 142 nci maddesi, mahkemelerin görev ve yetkilerinin yasa ile düzenlenmesini öngörmüş olup, bu kural gereğince adli, idari ve askeri yargı yerlerinin görevleri yasalarla açıkça belirlenmiş, yine ilgili yasalarda hem bu yargı yerleri arasında, hem de bir yargı düzeninin kendi içinde görev ve yetki uyuşmazlığı çıkar ise hangi mercilerin bu sorunları çözümleyeceği açık ve kesin kurallara bağlanmıştır.

İçtihadın birleştirilmesine konu olan kararlar incelendiğinde, uyuşmazlığın, toplu konut fonunun, salınan bir vergiye bağlı olduğu nitelenmesi yapıldığı zaman idari yargı içinde hangi mahkemelerce çözümlenmesi gerektiği noktasında doğduğu görülmektedir.

Her ne kadar, içtihadın birleştirilmesine konu olan ve aynı davaya ilişkin kararlar görev uyuşmazlığı yaratılmadan kesinleştirilmiş ise de, usule uygun olmadan yaratılmış bu fiili durumu çözüme kavuşturmak için, 2575 sayılı Danıştay Kanununun 39 uncu maddesinde işlevi, dava dairelerinin veya İdari Vergi Dava Daireleri Genel Kurullarının kendi kararları arasında aykırılık veya uyuşmazlık görüldüğü veya birleştirilmiş içtihatların değiştirilmesi gerekli görüldüğü takdirde, bir hukuk kuralının ne anlama geldiği yolunda kararını belirterek uygulamaya yön vermek olan İçtihatları Birleştirme Kurulunun kararlarına başvurmak kanunen mümkün değildir.

Zira bu fiili durum sonuç olarak iki dava dairesinin kendisini görevsiz olarak görmesidir ve kanundaki usuli prosedüre uyulduğu takdirde 2575 sayılı Kanunda yer alan hükümlere göre meselenin çözüme kavuşturulması hukuken mümkündür. Nitekim aynı konuda çıkan görev uyuşmazlıkları üzerine Başkanlar Kurulu kararları ile konu açıklığa kavuşturulmuştur.

Sonuç olarak, göreve ilişkin konuların kanunlarda belli edilen usuller dışına çıkılarak içtihadın birleştirilmesine konu yapılamayacağı görüşü ile toplu konut fonunun bir vergiye bağlı olması halinde, fiili durum göz önüne alınarak meselenin içtihadın birleştirilmesi yolu ile çözüme kavuşturulması, kanunun açıkça belirlediği görev kuralları dışında bir karar vermek niteliğinde olduğundan İçtihatları Birleştirme Kurulunda incelenme olanağına sahip değildir. Bu nedenle karara karşıyız.

KARŞI OY

XX- İçtihadı birleştirme yolunun öngörülüş amacı, yargı yerlerince incelenen ve aynı konuda açılan en az iki davayı sonuçlandıran kararların birbirine aykırı hükümler içermesini önleyerek, hukuk kurallarının tüm yargı yerlerince aynı doğrultuda uygulanmasını sağlamaktır.

Bireyleri, yönetimi, yargı yerlerini bağlayıcı niteliğinden dolayı içtihadı birleştirme kararlarının, yargılama faaliyetlerini sınırladığı da açıktır. Bu nedenle

içtihadı birleştirmeyi gerektiren koşullar gerçekleşmeksizin bu yolun işletilmesi söz konusu olmamak gerekir.

Mahkemelerin görev ve yetkilerinin yasa ile düzenlenmesini öngören Anayasanın 142 nci maddesindeki kural gereğince adli ve idari yargı düzenini oluşturan tüm mahkemelerin görevi yasalarda belli edildiğinden, görev kuralı niteliğinde bir içtihadı birleştirme kararı verilebilmesi olanaklı değildir.

Yargı yerlerinin görevini belirleyen kurallardaki ölçütün aranması halinde aynı yargı düzeninde kurulu mahkemeler arasında olumlu görev uyumsuzluğu çıkması, maddi olay ve olguların nitelendirilmesinde düşülen ayrı algılamaya bağlı kalacağından, bu ayrılık maddi olay ve olguların tanımlanması yönünden içtihadı birleştirme yoluna başvurulmasını gerekli kılabılır.

Toplu konut fonunun, Anayasanın 167 nci maddesi ve bu düzenlemeye dayanan 2976 sayılı Yasa ile tanınan yetki uyarınca yürürlüğe konulan Bakanlar Kurulu kararlarına dayanılarak tahsili öngörülen vergi benzeri mali yükümler dışında kalan bir ek mali yüküm olduğunda tartışma bulunmadığından, isteme konu yapılan kararlar arasında toplu konut fonunun hangi nitelikte mali yüküm olduğu noktasında bir ayrılık yoktur.

Danıştayda ilk derecede incelenen davalar dışında kalan davalar yönünden idare mahkemeleri, 2576 sayılı Yasanın 5 inci maddesinden dolayı genel görevli mahkemelerdir. Aynı Yasanın 6 ncı maddesine göre özel görevli mahkemeler olan vergi mahkemeleri ise genel bütçeye, il özel idareleri, belediye ve köylere ait vergi, resim ve harçlar ile benzeri mali yükümler ve bunların zam ve cezaları ile tarifelere ilişkin davalarla; aynı konularda 6183 sayılı Yasanın uygulanmasına ilişkin davaları ve diğer yasalarla vergi mahkemelerinde görülmesi öngörülen davaları çözümlemekle görevli kılınmıştır. Maddede belirtilen bütçelere ait olmayan veya vergi, resim ve harçlar ile benzeri mali yükümler dışında kalan mali yükümlere ilişkin davaların görüm ve çözüm yerinin Anayasaya da uygun olarak genel görevli ilk derece yargı yeri olan idare mahkemelerince çözülmesi gerektiği açıktır.

İçtihat aykırılığı içerdiği ileri sürülen kararlar, temyiz mercii olan Danıştayın iki ayrı Dairesinin, aynı davayı sonuçlandıran idare ve vergi mahkemesi kararlarının bozulmasına ilişkin kararlarıdır. Kararlar, konusu ve hukuki sebepleri aynı olan ayrı davalar hakkında verilmediği gibi bu kararlar arasında içtihadın birleştirilmesini gerektiren bir aykırılık oluşup oluşmadığının, gereksinmelere göre değil, yürürlükteki hukuka göre belirlenmesi ve içtihadı birleştirme istemine konu yapılan kararların birbirine aykırı hükümler içermesi zorunludur.

İsteme konu yapılan her iki Dairenin bozma kararında, 2576 sayılı Yasanın 6 ncı maddesinde yer alan ve vergi mahkemelerinin görevini düzenleyen kuralın uygulanma koşulları yönünden bir uyumsuzluk ve karşıtlık bulunmamaktadır. Kararlar arasında idare ve vergi mahkemelerinin görevini belirleme yönünden olduğu ileri sürülen aykırılık; görev kuralına değil, davaya konu yapılan toplu konut fonunun bazı durumlarda aynı ithalat nedeniyle alınan gümrük vergisi ve katma değer vergisi ile ilgili davayı çözen yargı yerinde çözülmesinin daha uygun olacağı yönündeki görüşe dayanmaktadır.

Aynı dava hakkında ve görev belirleyen kurala değil, davanın bir diğer idari yargı yerinde çözülmesinin daha uygun olacağı yaklaşımına bağlı aykırılık savlarının, içtihatları birleştirme istemine konu oluşturacağının kabulü; bu yolun öngörülüş amacına aykırı olacağı gibi bu görüşle verilecek bir içtihadı birleştirme

kararı, içtihadı birleştirmeyi gerekli kılan koşullar gerçekleşmediği halde yargılama etkinliğini sınırlayacaktır.

Bozma kararları, ilk derece yargı yerinin davayı sonuçlandıran kararlarını kaldıran ancak, davayı çözmeyen ve davanın açıldığı tarihteki hukuksal duruma dönülmesine yol açan kararlardır. Bu kararlara karşı karar düzeltme yolunun tüketilmesi, belirtilen durumu değiştirici ve içtihadın birleştirilmesi istemine konu yapılmasına engel değilse de, Yedinci Dairenin kararı düzeltme yolundan da geçen bozma kararı üzerine vergi mahkemesince, bozma hükmü göz önüne alınarak görevsizlik veya ısrar kararı verilebileceği de açıktır.

Görevli yargı yerini belirleme noktasında yargı yerlerinin maddi olaya bağlı aykırı nitelendirmelerini olağan görmeye olanak yoktur. Ancak böyle bir durumun varlığının, pratik gereksinimlerle, görev kuralı dışında ve görev kuralı niteliğinde içtihadı birleştirme kararı verilmesine olanak tanımadığı ve içtihadın birleştirilmesini gerektiren bir aykırılığın oluşmadığı görüşünde olduğumuzdan, varılan yargıya katılmıyoruz.

KARŞI OY

XXX- İçtihadın birleştirilmesi başvurusu, 1615 sayılı Gümrük Kanuna göre hesaplanan gümrük vergisinin de matrahını oluşturan bedel üzerinden alınan toplu konut fonu payı tahakkukundan doğan uyuşmazlıkta, Danıştay Onuncu Dairesince, "Bir vergiye bağlantılı bulunan fonlarla ilgili davanın vergi ile ilgili uyuşmazlık sonucunda ortaya çıkan hukuki duruma bağlılığı karşısında, bu iki uyuşmazlığın gerek usul ekonomisi ve gerekse davaların farklı mahkemelerde görülmesinin uygulamada ortaya çıkardığı sakıncalar nedeniyle 2576 sayılı Yasanın 6. maddesi uyarınca Vergi Mahkemesince çözümlenmesi gerekir." şeklinde verilen kararla, Danıştay Yedinci Dairesince verilen, 2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunun vergi mahkemelerinin görevlerine giren dava ve işleri düzenleyen 6 ncı maddesi kapsamında olmayan toplu konut fonu payı uyuşmazlığının, idare mahkemesince çözümlenmesi gerektiği yolundaki karar arasındaki aykırılığın giderilmesi istemine ilişkindir.

İthalatta alınan toplu konut fonu payı tahakkukundan doğan idari davaların idare ve vergi mahkemelerinden hangisinin görevine girdiği konusunda Danıştayın iki farklı dava dairesinin iki farklı kararı arasındaki bu aykırılığın giderilmesi, sırasıyla, bu iki mahkemenin İdari Yargı Düzenindeki yerleri, yargı yerlerinin görevlerinin niteliği ve görev alanları, toplu konut fonu payının mali yüküm olarak niteliği ve bu niteliği itibarıyla hangi mahkemenin görev alanı içinde olduğu ve, nihayet, Danıştay Onuncu Dairenin kararında dayanan "usul ekonomisi ilkesi" nin yargı yerlerinin görevlerinin yargısal işlemle belirlenmesinde geçerli ölçüt olup olamayacağı konularının, müessese ve kavramların T.C. Anayasası ile oluşturulan Türk Hukuk Düzeni içindeki anlamlarına ve "içtihatların birleştirilmesi müessesesinin" işlevinin yeni bir hukuk normu konulması değil, yürürlükteki hukuk kurallarının aykırı yorumlarından doğru olanının ortaya çıkarılması olduğu gerçeğine uygun olarak, açıklığa kavuşturulmasına bağlı bulunmaktadır.

İdare mahkemeleri, vergi mahkemeleri, bölge idare mahkemeleri ve Danıştaydan oluşan İdari Yargı Düzeninin genel görevli mahkemeleri, idare mahkemeleridir. Vergi mahkemeleri ile ilk derece mahkemesi olarak Danıştay ise, bu yargı düzeninin özel görevli mahkemeleridir.

Genel görevli mahkeme ile özel görevli mahkeme arasındaki fark, özel görevli mahkemelerin görevlerinin kanunda tek tek ve sınırlı biçimde sayılmış olmasıdır. Kanunda açıklanan biçimde sayılan görevlerden olmayan; ancak, özel görevli mahkemelerin dahil bulunduğu yargı düzeninin görev alanına giren her uyuşmazlık, kural gereği, bu yargı düzeninin genel görevli mahkemelerinin görevine girer ve bu mahkemelerce çözülür. İdari Yargı Düzeni açıklanan kuraldan ayrık değildir; bu yargı düzeninin özel görevli mahkemeleri olan vergi mahkemeleri ile ilk derece mahkemesi olarak Danıştayın görevine girmeyen her idari uyuşmazlığın, ilk derecede, genel görevli mahkemeler olan idare mahkemelerince çözülmesi, bu kural gereğidir.

İkinci olarak; Anayasanın 142 nci maddesine göre, mahkemelerin görev ve yetkileri kanunla düzenlenir; yani, bu alanda "kanunilik ilkesi" geçerlidir. Anayasanın 37 nci maddesine göre de, hiç kimse kanunen tabi olduğu mahkemeden başka bir merci önüne çıkarılamaz. Bu iki anayasal kuraldan çıkan sonuç: Kanun gereği idare mahkemelerinin görevinde olan uyuşmazlıklara yorum ve benzetme yoluyla ya da ihtiyaç nedeniyle, vergi mahkemelerince; vergi mahkemelerinin görevinde olanlara da idare mahkemelerince bakılması olanaklı değildir.

Vergi mahkemelerinin özel görev alanı, anayasal kural olan "kanunilik ilkesi" ne uygun olarak, 2576 sayılı Kanunun 6 ncı maddesiyle çizilmiştir. Bu maddenin (a) fıkrasına göre, özel görevli bu mahkemeler, "Genel Bütçeye, il özel idareleri, belediye ve köylere ait vergi, resim ve harçlar ile benzeri mali yükümler ve bunların zam ve cezaları ile tarifelere ilişkin davaları" çözümlemekle görevlendirilmişlerdir.

6 ncı maddenin sözü edilen düzenlemesinde, bir idari uyuşmazlığın vergi mahkemelerinde çözümlenebilmesi, tarifelere ilişkin davalar dışında, iki koşulun gerçekleşmiş olmasına bağlı bulunmaktadır.

İlk koşul, davanın konusunun, vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlerle bunların zam ve cezalarına ilişkin olmasıdır.

İkinci koşul, nitelikleri açıklanan bu mali yükümlerin, Genel Bütçeye, il özel idarelerine, belediyelere ve köylere ait olması; yani, bu bütçe ve idarelerin giderlerinin karşılığı niteliğinde bulunmasıdır.

Her vergi ve vergi benzeri mali yüküm, düzenlemede sayılan bütçe ve idarelere ait olmayabileceği gibi, bu bütçe ve idarelere ait her gelir de, vergi ve vergi benzeri mali yüküm değildir. Örneğin; Genel Bütçenin gelir kalemindeki vergi dışı gelirler bu bütçenin geliri oldukları halde, bunlardan doğan uyuşmazlıklar vergi mahkemelerinin görevinde değildir.

Bu bakımdan; bir uyuşmazlığın vergi mahkemelerinin sınırları anılan 6 ncı madde ile çizilen özel görev alanına girdiğinin söylenebilmesi için, bu iki koşulun birlikte gerçekleşmiş olması şarttır. Aksi takdirde; uyuşmazlığın, İdari Yargı Düzeninin genel görevli mahkemeleri olan, idare mahkemelerince çözülmesi zorunludur.

Toplu konut fonu payının mali yüküm niteliğine gelince:

"Mali yüküm", bir anayasal kavramdır. Bu yüzden, anlamının T.C. Anayasası çerçevesinde belirlenmesi ve toplu konut fonu payının bu anlama göre nitelendirilmesi bir anayasal zorunluluktur.

T.C. Anayasasında, iki tür mali yüküm öngörülmüştür:

Bunlardan ilki, vergi ve vergi benzeri niteliğinde olan mali yükümdür. Bu mali yüküme ilişkin düzenleme, Anayasanın "Vergi ödevi" başlıklı 73 üncü maddesinde yer almıştır.

Bu maddenin üçüncü fıkrasına göre; vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümler kanunla konulur, kanunla değiştirilir ve kanunla kaldırılır. Yani, vergi ve vergi benzeri mali yükümlerin konulmasında, değiştirilmesinde ve kaldırılmasında, idare edilenler için çok önemli bir hukuki güvenlik ilkesi olan, "Kanunilik İlkesi" geçerlidir. Bu ilkenin tek istisnası, yine aynı maddenin son fıkrasında gösterilmiştir. Bu fıkra; vergi ve vergi benzeri mali yükümlerin muaflık, istisnalar ve indirimleriyle oranlarına ilişkin hükümlerinde, kanunun belirleyeceği sınırlar içinde değişiklik yapma yetkisinin Bakanlar Kurulu'na verilmesine olanak tanımıştır. Bu istisnaya göre; Bakanlar Kurulu'nun vergi ve vergi benzeri mali yükümlerle ilgili yetkisi, yasanın izin vermesi koşuluyla ve fıkra yazılı hususlarda değişiklik yapma ile sınırlıdır. Yani; Bakanlar Kurulu'nun vergi ve vergi benzeri mali yüküm koyma, kaldırma ve anılan fıkra yazılı hususlar dışında değişiklik yapma yetkisi mevcut değildir.

İkinci tür mali yüküm, T.C. Anayasasının 167 nci maddesinin ikinci fıkrasında öngörülmüştür.

Madde, "Piyasaların denetimi ve dış ticaretin düzenlenmesi" başlığını taşımaktadır. Maddenin ikinci fıkrası, aynen, "Dış ticaretin ülke ekonomisinin yararına olmak üzere düzenlenmesi amacıyla ithalat, ihracat ve diğer dış ticaret işlemleri üzerine vergi ve benzeri yükümlülükler dışında ek mali yükümlülükler koymaya ve bunları kaldırmaya kanunla Bakanlar Kuruluna yetki verilebilir. " düzenlemesini içermektedir.

Görüldüğü gibi, anayasal düzenlemede, Bakanlar Kurulu'na konulması ve kaldırılması konusunda yetki verilecek mali yükümlerin, "vergi ve benzeri" nitelikte olmadıkları özellikle ve açıklıkla vurgulanmıştır.

Bu anayasal düzenlemeye dayanılarak yürürlüğe konulan 2976 sayılı Dış Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun 3 üncü maddesinde de, aynı vurgulama aynı açıklıkla yinelenmiş ve Bakanlar Kurulu'na mali yüküm koyma yetkisi, bunların vergi ve benzeri olmaması koşuluyla verilmiştir. Bakanlar Kurulu, bu yetkisini, dış ticaretin düzenlenmesi ile ilgili olarak, iki tür mali yüküm koymak suretiyle kullanmıştır.

Bu mali yükümlerden ilki, 2.3.1984 günlü ve 2985 sayılı Kanunla kurulan Toplu Konut Fonu İdaresine gelir olmak üzere konulan "toplu konut fonu payı"; ikincisi ise, "destekleme fiyat istikrar fonu payı" dır.

Bu dosyada yalnızca toplu konut fonu payı söz konusu olmasına karşın, Danıştayın iki dava dairesi arasında görüş farklılığına neden olan mali yükümler, bu iki fon payından ibarettir. Diğer fon payları; örneğin, savunma sanayii destekleme fonu, çıraklık fonu gibi fonlara ait paylar, konumuzu ilgilendirmemektedir.

Görüldüğü üzere, iki dava dairesi arasında görüş ayrılığına neden olan fon payları, Anayasa Hukukumuz bakımından, "vergi ve benzeri" mali yüküm değildir. Nitekim; Anayasa Mahkemesinin, T.C. Anayasasının 153 üncü maddesinin son fıkrası uyarınca yasama, yürütme ve yargı organları ile idare makamları ve gerçek ve tüzel kişiler yönünden bağlayıcı olan, 11.1.1985 gün ve E:1984/6, K:1985/1 sayılı kararında da söylenen budur. Esasen; Danıştay Onuncu Dairesi kararında da, toplu konut fonu payının vergi benzeri olduğu ve bu fon payının tahakkukundan doğan uyuşmazlıkların, 2576 sayılı Kanunun vergi mahkemelerinin görevlerini düzenleyen 6 ncı maddesinin yorumu da yapılarak, vergi benzeri olmaları nedeniyle, bu maddenin kapsamına girdiği söylenmemiştir. Aksine, Anayasanın bu fon paylarının vergi ve benzeri mali yüküm olmadıklarını açık biçimde vurgulayan 167 nci maddesinin ikinci fıkrası ile 2976 sayılı Kanunun aynı vurguyu yapan düzenlemesine göndermede bulunulmakla yetinilmiş; yani, söz konusu payın vergi benzeri olmadığı kabul edilmiştir. Danıştay Onuncu

Dairesinin bu kabulü, aynı zamanda, fon payı tahakkukundan doğan idari uyuşmazlıklara onbeş yıldan fazla süre ile, herhangi bir görev sorunu yaşanmaksızın, idare mahkemeleri ile anılan dava dairesince bakılmış olmasının nedenini de izah etmektedir. Özet olarak; kararda, fon payı uyuşmazlıklarına vergi mahkemesince bakılması gerektiği yargısına, söz konusu 6 ncı maddenin yorumu ve fon payının niteliğinden hareketle ulaşılmamıştır. Bu yargıya, fonlarla ilgili davaların vergi ile ilgili davaların sonucunda ortaya çıkan hukuki duruma bağlı olduğu ve iki ayrı uyuşmazlığın aynı mahkemede görülmesinde usul ekonomisi ve içtihat birliği bakımından yarar bulunduğu gerekçesiyle varılmıştır. Söz konusu yargının hareket noktası, Pozitif Hukuk açısından, olan, yani yasal düzenleme değil; olması gereken, yani ihtiyaçtır. Bir uyuşmazlığın pozitif görev kurallarına göre hangi yargı yerinin görevine girdiğinin belirlenmesi, bir yargılama işlevidir ve bu işlev yargı organına aittir. Pozitif görev kuralı bir yana bırakılarak, bu kurala göre hangi mahkemenin görevine girdiği bilinen bir uyuşmazlığın, olması gerekenden, ihtiyaç ya da gereklilikten hareketle, başka bir mahkemece çözümlenmesi gerektiğini söylemek ise, yürürlükteki görev kuralını değiştirerek, yeni bir görev kuralı koymak anlamına gelir ki, böyle bir kuralın yargı kararı ile konulması, yukarıda sözü edilen anayasal kuralın, "Yasallık İlkesi" nin ihlalidir.

"Usul ekonomisi", uyuşmazlığın çözümünde etkisiz ve ikincil nitelikteki kimi usul işlemlerinin ihmal edilmesi anlamına gelir ve yargılamayı hızlandırarak, süreci kısaltmayı amaçlar. Danıştay Onuncu Dairesinin kararında sözü edilen ve yürürlükteki usul kuralları, örneğin bekletici ön sorun müessesesi ile giderilmesi olanaklı sakıncalar, T.C. Anayasası ile güvence altına alınan görev kuralının ihlaline, "usul ekonomisi" göndermesiyle, gerekçe yapılamaz. Ve, esasen, Anayasanın özel olarak düzenleme gereğini duyduğu bir kuralın etkisiz ve ikincil olduğu da söylenemez.

Öte yandan; olayda yasallık ilkesinin ihlali başka anayasal kuralların ihlali sonucunu da doğurmaktadır. Zira; ilgili Bakanlar Kurulu kararlarının eki listeler incelendiğinde görüleceği üzere, toplu konut fonu payı için öngörülen matrahların çoğunluğunun gümrük vergisi ile ilgisi yoktur. Örneğin; ağırlık, uzunluk ölçüsü, adet üzerinden ödenen toplu konut fonu paylarının, ithal edilen eşyanın CİF değeri üzerinden hesaplanan gümrük vergisi ile herhangi bir bağlantısı mevcut değildir. Bu fon paylarının tahakkuklarından doğan uyuşmazlıklara, idare mahkemelerince bakılmasına, Danıştay Onuncu Dairesi kararında konulan "görev kuralı" gereği devam olunacaktır. Dava açma süresi, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunun 7 nci maddesine göre, idare mahkemelerinde altmış; vergi mahkemelerinde ise, otuz gündür. Gümrük vergisinin matrahıyla bağlantısı olmayan fon paylarının tahakkukundan doğan idari davalara idare mahkemelerince bakılmaya devam edilecek olması karşısında; bunun anlamı, Danıştay Onuncu Dairesinin kararının, aynı fon payının mükelleflerinin bir kısmının altmış günlük dava açma süresine, diğer kısmının ise otuz günlük dava açma süresine tabi olması sonucunu yaratmasıdır. Aynı durumda olan idare edilenleri, görevli yargı yerinin belirlenmesinde tereddütlü durumda bırakan, dava açma süresi bakımından ayırıma tabi tutan böyle bir görev kuralının, bir hukuki güvenlik ilkesi olan "belirlilik ilkesi" ile "eşitlik ilkesi" ne uygunluğu söylenemez.

Sonuç olarak; Bakanlar Kurulu kararı ile konulan toplu konut fonu payı, Anayasanın 73 üncü maddesinde öngörülen vergi benzeri mali yüküm değildir. Bu nedenle, bu fon payının tahakkukundan doğan uyuşmazlıkların, özel görev alanı vergi ve benzeri mali yükümlerle sınırlı olan vergi mahkemelerince çözümlenmesi, Anayasa kuralı olan "Kanuni Hakim İlkesi" nin ihlalidir. Vergi mahkemelerinin özel görev

alanında olmayan bu uyuşmazlıkların içtihatla bu mahkemelerin görevine verilmesi, yürürlükteki görev kuralını değiştiren yeni bir görev kuralı anlamına gelir ki; böyle bir sonucun içtihatla yaratılması da, başka bir anayasal kural olan "Yasallık İlkesi"nin ihlalidir. İdare edilenler arasında hak arama özgürlüğünün kullanılmasında eşitsizlik ve belirsizlik yaratan ihlallerin giderilmesi için, aykırı içtihatların "Kanuni Hakim İlkesi" ne uygun bulunan Danıştay Yedinci Dairesinin kararı doğrultusunda birleştirilmesi gerektiği oyu ile karara katılmıyoruz.